

**MAVZU: BACHADON FAOLIYATIGA TA'SIR ETUVCHI DORI
VOSITALARI.****Davronova Sayyoraxon Isroilovna**

*Xo'jaobod Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi
texnikumi Farmakologiya va retseptura fani o'qituvchisi*

Bachadonning qisqarishi ayolning hayotidagi asosiy fiziologik jarayonlardan biridir, ayniqsa homiladorlik, tug'ish va hayz ko'rish davrida. Bachadon ayolning reproduktiv tizimining organi bo'lib, uchta mushak qatlamidan iborat: ichki, o'rta va tashqi. Ushbu mushaklar ayolning turli hayot davrlarida sinxron ravishda qisqaradi va bo'shashadi:

Homiladorlik. Homilani ko'tarish davrida bachadonning periodik qisqarishlari uning joylashuvini to'g'rilab turishni ta'minlaydi, bu esa normal o'sish va rivojlanish uchun muhimdir. Bunday qisqarishlar Brekston-Hiksov deb ataladi. Ularning ko'pi homiladorlikning 20-haftasidan keyin sezilarli bo'ladi.

Tug'ish. Ushbu jarayonda, tug'ish faoliyati deb ataladigan, bachadon qisqarishlari (qin qisqarishlari) homilani bachadon bo'shlig'idan itarib chiqarishni ta'minlaydi.

Hayz ko'rish. Ayol homilador bo'lmaganda, bachadon qisqarishi endometriyani rad etish (ajratish)ni va keyinchalik qon orqali vagina orqali chiqarilishini ta'minlaydi.

Laktatsiya. Ko'krak bezlarining faolligini rag'batlantirish va emizish bachadonning normal shakl va o'lchamlarini tiklashga ta'sir qiladi.

Bachadon qisqarishining fiziologiyasi gormonal o'zgarishlarga asoslangan. Asosiy gormonlardan biri oksitosindir. U tabiiy ravishda gipotalamus tomonidan ishlab chiqariladi. Agar bachadon qisqarishlarini rag'batlantirish talab qilinsa, uning organizmga kirib kelishi maxsus dori vositalari va BAAlar orqali amalga oshiriladi.

Bachadon tonusini oshiruvchi preparatlar: mumkin bo'lgan xavflar va ehtiyot choralar. Turli preparatlarni qo'llashda muhim nuqtalar:

Oksitosin. Bachadonning juda kuchli qisqarishlari, bu esa uning yirtilishi yoki plod uchun gipoksiya (kislorod yetishmovchiligi) xavfini olib kelishi mumkin.

Prostaglandinlar. Allergik reaksiyalar, qisqarishlarning haddan tashqari kuchayishi mumkin.

Tokolitiklar. Sistemali xarakterdagi yon ta'sirlari mumkin: masalan, arterial bosimning oshishi.

Mizoprostol. Allergik reaksiyalar, qisqarishlarning nazoratsiz kuchayishi mumkin.

Ovulyatsiyani rag'batlantiruvchi gormonlar. Yumurtaliklarning giperstimulyatsiyasi mumkin, bu ko'p homiladorlik sababi bo'lishi mumkin.

Bachadon mushaklarining tonusini oshirish turli vaziyatlarda talab qilinadi.

Va bunda maxsus preparatlar samarali yordam beradi. Mos keladigan tarkibli, dozadagi va faol komponentlarning kimyoviy tuzilishi bo'yicha dorini ginekolog shifokor tayinlaydi. Va siz yuqori sifatli dori-darmonlarni va BADlarni mos narxlarda onlayn-katalog orqali «Liki» dorixonalar agregatori veb-saytida sotib olishingiz mumkin.

Bachadon qisqarishini kuchaytiruvchi preparatlar: turlari va tasnifi

Bachadonni qisqartirish uchun dori vositalari - bu miometriy faolligi va tonusiga tanlab ta'sir ko'rsatadigan dori vositalarining farmakologik guruhidir.

Bachadon qisqarishi uchun qanday dorilar mavjud?

Bachadon qisqarishini chaqiruvchi preparatlar quyidagi turlarga bo'linadi:

oksitotsin - gipofiz orqa bo'lagi gormoni;

demoksitotsin, metiloksitotsin - oksitotsinning sun'iy analoglari;

tarkibida oksitotsin bo'lgan gipofiz orqa bo'lagining preparatlari;

prostaglandinlar preparatlari, ularning analoglari;

beta-adrenoblokator propranolol.

Oksitotsin ta'siri miometriyning ritmik qisqarishini kuchaytirishga qaratilgan. Shuningdek, u katta dozalarda yuborilsa, miometriy tonusini oshirishga imkon beradi. Gormon homilador ayol organizmiga kuchliroq ta'sir ko'rsatadi.

Amalda ko'pincha oksitotsin tug'ruq faoliyatini rag'batlantirish uchun ishlatiladi. U tug'ruqdan keyin bachadondan qon ketishining oldini olish maqsadida ham qo'llaniladi. Bu gormonning ayol organizmiga kiritilishi nojo'ya reaksiyalarni keltirib chiqarishi mumkinligini inobatga olish kerak. Oksitotsin preparati bir qator qarshi ko'rsatmalarga ega, shuning uchun uni faqat mutaxassis tayinlashi mumkin. Gormonni faqat davolovchi vrachning bevosita nazorati ostida qabul qilish kerak.

Demoksitotsin va metiloksitotsinlarning ta'sir mexanizmi oksitotsinlarning funksional ta'siridan deyarli farq qilmaydi.

Bachadon qisqarishini rag'batlantiruvchi vositalar quyidagi dori shakllarida ishlab chiqariladi:

tabletkalar;

draje;

inyeksiyalar uchun ampulalar;

flakonlardagi eritma;

vaginal gelli shprislar;

infuziyalar uchun eritmalar va boshqalar.

Asosiy adabiyotlar

1. M.N.Maxsumov, M.M.Malikov “Farmakologiya”. Toshkent., 2006y.
2. M.N.Maxsumov, X.X.Xolmatov “Fitoterapiya farmakologiya asoslari bilan birga”.Toshkent., 2003y.
3. B.A.Samura, L.T.Malaya “Fitoterapiya v klinike vnutrennix bolezney”. Xarkov. 2003.
4. M.D.Mashkovskiy “Lekarstvennyye sredstva” (1–2 tom). Moskva. 2004y.

Internet saytlari:

5. <http://www.>
6. ziyonet.uz/http://www.
7. lex.uz/ [httpwww.gugle.com/](http://www.gugle.com/)